

Motion till riksdagen 2023/24:873

av **Linnéa Wickman (S)**

Jämlik tillgång till hjälpmedel

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka den nationella styrningen på hjälpmedelsområdet för att nå en mer jämlik hjälpmedelsförsörjning och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

För den som lever med en funktionsnedsättning underlättar hjälpmedel det dagliga livet, vård, behandling och hälsofrämjande insatser. Hjälpmedel möjliggör delaktighet i samhället och ökad självständighet, vilket gör att människor kan leva ett mer aktivt och oberoende liv. Hjälpmedel är också ett viktigt stöd för att kunna delta i arbetslivet och klara sin skolgång och minskar beroendet av insatser från anhöriga och det offentliga. I grunden handlar det om att skapa jämlika livsvillkor och att alla ska kunna delta fullt ut i samhället.

Samhällsekonomiska studier visar att användarnas möjlighet att självständigt delta i sociala aktiviteter ökar markant och att livskvaliteten ökar för både den enskilde och de närstående vid tillgång till hjälpmedel. Hjälpmedel är ofta en förutsättning för att möjliggöra egen försörjning. Att prioritera tillgången till hjälpmedel är därmed en viktig investering i egenmakt och hälsa samtidigt som det är resurseffektivt.

Men det finns stora skillnader mellan olika regioner och kommuner när det gäller egenavgifter, utbud och vilka hjälpmedel som förskrivs. En del för att komma tillrätta med detta är att stärka kommuners och regioners ekonomiska förutsättningar att satsa på tillgången till hjälpmedel. Ett annat att se över lagstiftningen och stärka det nationella stödet och samordningen på området för rehabilitering, habilitering och hjälpmedel. Den tekniska utvecklingen på området går snabbt, och potentialen att nyttja hjälpmedel, välfärdsteknik och medicintekniska produkter på ett hälsofrämjande sätt ökar.

Myndigheten för delaktighet kan via sina undersökningar visa att sex av tio personer med funktionsnedsättning har svårt att få ekonomin att gå ihop, två av tre oroar sig för sin framtida ekonomiska situation och det är vanligare att ha en låg ekonomisk standard.

Egenavgifter och beslut om vilka hjälpmedel som faller under egenansvar får därför större konsekvenser för denna grupp där ekonomin i högre grad begränsar vad som går att köpa in som privatperson på marknaden, möjligheten till en aktiv fritid och förutsättningar att klara oförutsägbara utgifter.

Socialstyrelsen har på uppdrag av den tidigare socialdemokratiska regeringen analyserat frågan om att införa nationella riktlinjer för området rehabilitering, habilitering och hjälpmedel. Socialstyrelsen föreslår i rapporteringen av uppdraget att det behövs ett förstärkt nationellt stöd på detta område, men att det inte bör tas fram en nationell riktlinje för området gemensamt. Myndigheten öppnar istället för att utreda frågan om att tillsätta en nationell samordnare.

I den statliga utredningen ”På lika villkor! Delaktighet, jämlikhet och effektivitet i hjälpmedelsförsörjningen” (SOU 2017:43) föreslås att det i hälso- och sjukvårdslagen ska införas en definition av begreppet hjälpmedel för att förtydliga sjukvårdshuvudmännens skyldighet att erbjuda hjälpmedel, att Socialstyrelsen ska följa upp hjälpmedelsförskrivningen genom jämförande statistik samt att en ny bestämmelse införs om hur hjälpmedelsavgifter får tas ut och under vilka förutsättningar det kan ske.

Regeringen bör överväga rekommendationerna från Socialstyrelsen och den statliga hjälpmedelsutredningen i syfte att nå en tydligare nationell styrning på hjälpmedelsområdet och uppnå en mer jämlik hjälpmedelsförsörjning över landet.

Linnéa Wickman (S)